

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

ประเภทของการวิจัย

เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพรูปแบบการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic study) เพื่อมุ่งอธิบายและตีความจากทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึกและพฤติกรรมของคนในชุมชนในพื้นที่ผลิตผ้าไหมสันกำแพงรวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพง

การเลือกพื้นที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

1. พื้นที่เป้าหมายของการวิจัย

พื้นที่วิจัยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นพื้นที่กลุ่มผลิตผ้าไหมสันกำแพง ชุมชนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

2. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยประกอบด้วย ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตผ้าไหมสันกำแพง ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ จำนวน 25 ราย ผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ จำนวน 12 ราย เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตผ้าไหมสันกำแพงจำนวน 10 ราย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจภาคสนาม การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดประชุมระดมความคิดเห็นกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลบริบทชุมชนด้านวัฒนธรรมการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพง รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการผลิตผ้าไหมสันกำแพงของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาทำการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสันกำแพงต่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ของชุมชนสันกำแพง

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิได้แก่ กระบวนการบริหารผลิตภัณฑ์ที่เคยได้รับการพัฒนาเพื่อขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กรณีศึกษาอื่น ๆ โดยเป็นการมองจากหลายแง่มุมการศึกษาที่จะให้ข้อมูลในหลากหลายด้านและวิธีการจัดการต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้สามารถทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อเป็นการตรวจเช็คข้อมูลซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ผิดพลาดหรือผิดพลาดน้อยที่สุดเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสันกำแพงต่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ของชุมชนสันกำแพง

การดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินงานในแนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับบริบทชุมชนด้านวัฒนธรรมการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพงจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ จากนั้นสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จริงตามรูปแบบการวิจัยกรณีศึกษาพันธุวรรณา (Ethnographic Case) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนตรงตามกรอบแนวความคิดของการวิจัย โดยอาศัยเทคนิคในการเก็บข้อมูลผ่านการพูดคุยกับชุมชนพื้นที่ผลิตผ้าไหมลายสันกำแพง รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนในการส่งเสริมการพัฒนาต่อการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ข้อมูลที่ได้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ (Empirical evident) ด้านบริบทชุมชนด้านวัฒนธรรมการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพง รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพงของชุมชน และเสนอแนวทางการพัฒนาผ้าไหมลายสันกำแพงเพื่อให้สามารถขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

จากข้อมูลบริบทชุมชนด้านวัฒนธรรมการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยสนาม (Field Research) โดยนักวิจัยจะเป็นส่วนหนึ่งในวิถีการดำรงชีวิตของแต่ละชุมชนในพื้นที่ ทำให้เห็นปรากฏการณ์ในบริบททางการผลิตตลอดโซ่อุปทานและประเพณีวัฒนธรรมการดำเนินดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ (Checkland, 1995) เพื่อให้ข้อมูลที่มีความเชื่อถือได้ (Credibility) และให้ได้วิธีการเก็บข้อมูลที่มีความเหมาะสมตามลักษณะของประชากรเป้าหมายจึงเลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

1) การสัมภาษณ์ (Interviews) เป็นการสัมภาษณ์เพื่อเจาะลึกประเด็นด้านรูปแบบการจัดการของชุมชนต่อการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพง แบบแผนการดำเนินชีวิต ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ โดยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interviews) กลุ่มประชาชนในชุมชนและผู้ผลิตในแต่ละพื้นที่การผลิตเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interviews) รวมทั้งผู้ประกอบการค้าการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสันกำแพง เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการตะล่อมถาม (Probe) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2) การสังเกต (Observation) เป็นการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) โดยวิธีการที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตบริบทชุมชนด้านวัฒนธรรมการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพง รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพงของชุมชน และทำการจดบันทึกเพื่อนำข้อมูลการดำเนินงานของกลุ่ม ปัญหาในการผลิตที่จะกระทบต่อการขึ้นขอจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน และสรุปปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

3) การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) เป็นการจัดเวทีสนทนาที่สนทนาคติและความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมในชุมชนลายสันกำแพง ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้อง ต่อการ

กำหนดกลยุทธ์รูปแบบการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสันกำแพงต่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของชุมชนสันกำแพง โดยการให้คนในกลุ่มพูดในประเด็นที่กำหนดและผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการ (Moderator) สนทนาโดยปล่อยให้กลุ่มสรุปประเด็นของการสัมภาษณ์และยืนยันข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มก่อนสิ้นสุดการสัมภาษณ์

การศึกษาข้อมูลในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะเป็นการรวบรวมข้อมูลแบบเชิงคุณภาพ เป้าหมายของการรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนในการขับเคลื่อนสู่การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของผ้าไหมลายสันกำแพง เน้นเจาะลึกถึงปัญหาและข้อคิดเห็นเพื่ออธิบายความและนำไปประกอบคำอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเน้นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ จากการจัดสนทนากลุ่ม (Group discussion) การระดมสมองด้วย METAPLAN ในท้ายที่สุดผู้วิจัยทำการการจัดเวทีเพื่อหาข้อสรุปในการเสนอแนวทางการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสันกำแพงที่ชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อหาข้อสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาและนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความยั่งยืนหลังจากที่โครงการวิจัยเสร็จสิ้น (Sadler, 2000) โดยมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. จัดประชุมทีมวิจัย และคณะทำงานในโครงการ กลุ่มสมาชิกเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัย

วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างทีมวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายให้เข้าใจการพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ประสานงานคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เทศบาลตำบลสันกำแพง ผู้ประกอบการและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2. จัดประชุมชี้แจงความเป็นมา วัตถุประสงค์ กิจกรรมการทำงานวิจัย

3. กำหนดผู้มีความรู้ความสามารถ เพื่อเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาทั้งด้าน การเตรียมขึ้นทะเบียนผ้าไหมลายสันกำแพงเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และการสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม

4. รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากที่ประชุม โดยการใช้การสนทนากลุ่ม และระดมความคิดในรูปแบบของ METAPLAN

ผลจากการดำเนินกิจกรรม ที่ประชุมได้กำหนดปัญหาในการดำเนินงานในหลากหลายประเด็น แต่ประเด็นที่กลุ่มเห็นตรงกันว่าควรกำหนดเป้าหมายว่าจะเป็นการขึ้นทะเบียนอย่างไร โดยได้ข้อสรุปว่าจะเป็นการขึ้นทะเบียนลายผ้าไหมโดยใช้คำว่าผ้าไหมลายสันกำแพง และทำการพัฒนาในจุดที่ยังไม่สมบูรณ์เช่นกระบวนการต้นน้ำ โดยขอความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ และได้กำหนดผู้ร่วมดำเนินทีมวิจัย รวมถึงบทบาทของหน่วยงานต่าง ๆ ในการร่วมพัฒนากลุ่มได้แก่

อำเภอสันกำแพง เทศบาลตำบลสันกำแพง ผู้ประกอบการผ้าไหมในสันกำแพงและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ภาพที่ 3.1 การสนทนากลุ่มนักวิจัยเพื่อวางแผนงานวิจัย

2. การจัดเวทีให้ความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

วัตถุประสงค์ เพื่อให้กลุ่มสมาชิกมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ และศึกษาพื้นฐานความรู้ของสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการในเรื่องศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มรวมถึงประเมินสภาพ ทุนเดิมของชุมชน รวมถึงปัญหาโดยกลุ่มมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อเป้าหมายการจัดทำคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประสานงานคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เทศบาลตำบลสันกำแพง ผู้ประกอบการและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. จัดประชุมชี้แจงความเป็นมา วัตถุประสงค์ กิจกรรมการทำงานวิจัย
3. กำหนดผู้มีความรู้ความสามารถ เพื่อเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาทั้งด้าน การเตรียมขึ้นทะเบียนผ้าไหมลายสันกำแพงเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และการสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม
4. รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากที่ประชุม โดยการใช้การสนทนากลุ่ม และระดมความคิดในรูปแบบของ METAPLAN

ผลจากการดำเนินกิจกรรม ที่ประชุมได้กำหนดปัญหาในการดำเนินงานในหลากหลายประเด็น แต่ประเด็นที่กลุ่มเห็นตรงกันว่าควรกำหนดเป้าหมายว่าจะเป็นการขึ้นทะเบียนอย่างไร โดยได้ข้อสรุปว่าจะเป็นการขึ้นทะเบียนลายผ้าไหมโดยใช้คำว่าผ้าไหมลายสันกำแพง และทำการพัฒนาในจุดที่ยังไม่สมบูรณ์เช่นกระบวนการต้นน้ำ โดยขอความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ และได้กำหนดผู้ร่วมดำเนินทีมวิจัย รวมถึงบทบาทของหน่วยงานต่าง ๆ ในการร่วมพัฒนากลุ่มได้แก่

อำเภอสันกำแพง เทศบาลตำบลสันกำแพง ผู้ประกอบการผ้าไหมในสันกำแพงและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ภาพที่ 3.2 การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แก่ชุมชน

3. เวทีถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเพื่อถอดบทเรียนและทบทวนองค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการเตรียมขึ้นทะเบียนผ้าไหมลายสันกำแพงเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

วัตถุประสงค์ เพื่อถอดบทเรียนและทบทวนองค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการเตรียมขึ้นทะเบียนผ้าไหมลายสันกำแพงเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ทีมวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดเวทีครั้งที่แล้วเพื่อจัดเตรียมเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ในการเสริมความรู้ด้านการบริหารจัดการเตรียมขึ้นทะเบียนผ้าไหมลายสันกำแพงเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

2. นัดหมายวันเวลาในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม และจัดทีมงานในการดำเนินกิจกรรมให้ความรู้

3. ผู้เกี่ยวข้องในการเตรียมข้อมูลเพื่อเข้าสู่อการจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะความรู้การขอขึ้นจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และนัดหมายในการขยับครั้งต่อไป

ผลจากการดำเนินงาน

การจัดกิจกรรมเริ่มต้นจากกิจกรรมการผ่อนคลายเพื่อให้สมาชิกที่เข้าร่วมรู้สึกถึงความไว้วางใจและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นสำหรับการปฏิบัติที่ผ่านมา จากนั้นวิทยากรเริ่มทบทวนองค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการเตรียมขึ้นทะเบียนผ้าไหมลายสันกำแพงเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หลังจากนั้นช่วงบ่ายจึงให้สมาชิกแบ่งกลุ่มเพื่อวางแผนบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสันกำแพงเพื่อเตรียมขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยนักวิจัยให้กำหนดแนวทางการ

พัฒนาสินค้าสินค้าที่ผลิตโดยผ้าไหมลายสันกำแพงให้แต่ละกลุ่มลองกำหนดดูว่า ลูกค้าควรมีลักษณะอย่างไร ควรวางจำหน่ายที่ใด และกำหนดแผนว่าจะวางแผนการตลาดสำหรับสินค้าเหล่านั้นอย่างไร

ภาพที่ 3.3 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสกัดปัญหาในการดำเนินงานของคณะกรรมการ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการเตรียมขึ้นทะเบียนผ้าไหมลายสันกำแพงเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

วัตถุประสงค์ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากชุมชนที่มีประสบการณ์และหาแนวทางในการนำเอาความรู้มาใช้เป็นฐานข้อมูลในการทำประวัติความเป็นมาของผ้าไหมลายสันกำแพง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมทีมวิจัยและผู้รู้ในชุมชนเพื่อค้นหากำหนดสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้อง
2. ติดต่อประสานงานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งผู้ที่มีความรู้หรือปราชญ์ชุมชนที่มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพงในอดีต
3. ทีมวิจัยและคณะกรรมการดำเนินการขอขึ้นจดทะเบียนผ้าไหมลายสันกำแพง ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ผู้มีความรู้เกี่ยวกับผ้าไหมลายสันกำแพงในอดีต

ผลจากการดำเนินงาน

ทีมวิจัยสามารถเก็บประเด็นที่น่าสนใจของการดำเนินงานของปราชญ์ชุมชนและธุรกิจที่ยังคงดำเนินการเกี่ยวกับผ้าไหมลายสันกำแพงที่จะเป็นประโยชน์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การค้นหากำหนดประวัติความเป็นมาของชุมชนมีความสำคัญ
2. สามารถนำประวัติของท้องถิ่นหรือสินค้าในท้องถิ่นมาเป็นจุดขายได้
3. หาดาวเด่นจริงๆ ในท้องถิ่นให้เจอ
4. มีข้อมูลอ้างอิงที่น่าเชื่อถือจะเพิ่มความสำคัญให้กับข้อมูล
5. คนในชุมชนส่วนใหญ่ต้องมีส่วนร่วม

6. คนในชุมชนเห็นผลประโยชน์ร่วมกันที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน
7. จุดเล็กๆ แต่น่าสนใจ ดีกว่าจุดใหญ่ๆ แต่ไม่โดดเด่น
8. วัฒนธรรมทางภาคเหนือมีจุดขายเสมอขึ้นอยู่ว่าจะดึงจากจุดไหนมาขาย
9. สินค้าเหมือนกัน แต่สร้างให้ไม่เหมือนได้ด้วยการสร้างเรื่องราวที่น่าสนใจ
10. หน่วยงานภาครัฐต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการตลาดจึงจะประสบความสำเร็จได้ในช่วงแรก
11. หลังจากนั้นชุมชนต้องเป็นคนรักษาชื่อเสียงดังกล่าวเอง
12. การตั้งราคาสินค้าให้ต่ำเพื่อกระตุ้นความต้องการของลูกค้าไม่มีผลดีกับกลุ่มสมาชิก
13. การสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างการเติบโตของธุรกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 3.4 กระบวนการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเยาวชนในชุมชนสันกำแพง

5. ทบทวนและประมวลข้อมูลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อจัดทำคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

วัตถุประสงค์ เพื่อประมวลข้อมูลจากการดำเนินกิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการเตรียมขึ้นทะเบียนผ้าไหมลายสันกำแพงเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อวางแผนการดำเนินงานต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

1. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด
2. นักวิจัยสรุปและประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการเตรียมขึ้นทะเบียนผ้าไหมลายสันกำแพงเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ผลจากการดำเนินกิจกรรม

จากการศึกษาระบบการตลาดซึ่งนำกลุ่มไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาศัยองค์ความรู้จากอัตลักษณ์ท้องถิ่นของการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพงในอดีตของชุมชน อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อประเมินการวิจัยร่วมกันระหว่างกลุ่มชุมชนกับนักวิจัยและองค์กรในท้องถิ่นในประเด็นการค้นหาอัตลักษณ์ของผ้าไหมลายสันกำแพง ซึ่งทางทีมผู้วิจัยได้เพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับการขอขึ้นจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ในลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งได้รับความร่วมมือจากทางชุมชนและผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี โดยมีประเด็นข้อสงสัยได้ซักถามและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหลายๆ ประเด็น อาทิเช่น

- 1.1 แนวทางการพัฒนาระบบการบริหารผลิตภัณฑ์และการคุ้มครองหลังจากการขอขึ้นจดทะเบียนสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาศัยองค์ความรู้จากอัตลักษณ์ท้องถิ่นอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จะไปในทิศทางใด
- 1.2 ระบบการตลาดจะสามารถแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตั้งราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการขายให้กับทางกลุ่มได้อย่างไร
- 1.3 ปัญหาด้านวัตถุดิบจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร
- 1.4 การพัฒนาด้านรูปแบบของสินค้าปัจจุบันมีความสำคัญอย่างไรต่อการเพิ่มยอดขาย
- 1.5 จะสามารถแก้ปัญหาด้านการลอกเลียนแบบสินค้าได้อย่างไร
- 1.7 หากตั้งราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นจะมีผลดี/ผลเสียต่อยอดขายอย่างไร
- 1.8 อะไรคือจากอัตลักษณ์ท้องถิ่นของผ้าไหมลายสันกำแพงในชุมชน
- 1.15 ทางชุมชนจะสามารถสร้างคุณค่าจากจากอัตลักษณ์ท้องถิ่นของผ้าไหมลายสันกำแพงได้อย่างไร

ผลปรากฏว่าชุมชนอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ยังขาดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาผ้าไหมลายสันกำแพงซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมของท้องถิ่น สูตรและแนวคิดภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนสามารถต่อยอดธุรกิจและองค์ความรู้ใหม่ๆ ได้ นอกเหนือจากนี้ยังสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับตัวผลิตภัณฑ์พื้นบ้านเหล่านี้ได้ด้วย โดยอาศัยกระบวนการหรือระบบการทางด้านการบริหารผลิตภัณฑ์ อันจะสามารถนำไปให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลาย

สนับสนุนการไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในอนาคตจนสามารถขอขึ้นจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทาง
สามารถเห็นผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

ภาพที่ 3.5 การจัดเวทีเพื่อสรุปข้อมูลและวางแผนการวิจัยระยะต่อไป

6. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อค้นหาวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม (good practice) ของการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาการดำเนินการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพงสำหรับการขอขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

วัตถุประสงค์ ค้นหาวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม (good practice) ของการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาการดำเนินการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพงสำหรับการขอขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยกำหนดกิจกรรมที่ต้องการพัฒนาใน 2 ด้าน ได้แก่

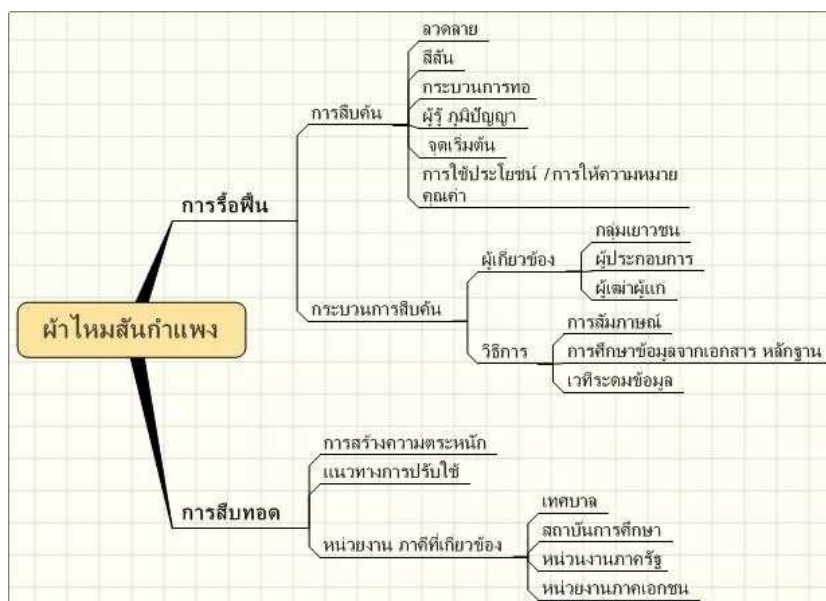
- สรุปแนวปฏิบัติด้านการรื้อฟื้นผ้าไหมลายสันกำแพง
- การวางแผนการสืบทอดการดำเนินการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพง

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. จัดเวทีให้สมาชิกกลุ่มร่วมสรุปแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการวางแผนการรื้อฟื้นให้ผ้าไหมลายสันกำแพงเป็นที่รู้จักในชุมชนและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม
2. ทีมวิจัยและสมาชิกกลุ่มร่วมสรุปข้อมูลจากการดำเนินการที่ผ่านมาเพื่อกำหนดระบบการบริหารผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสันกำแพงที่เหมาะสมสำหรับกลุ่ม
3. กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ร่วมคิดเพื่อกำหนดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสันกำแพง

ผลจากการดำเนินกิจกรรม

1. ชุมชนได้แนวทางการรื้อฟื้นผ้าไหมลายสันกำแพงที่เหมาะสมในการดำเนินงานของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. ชุมชนมีแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสันกำแพงในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการได้ขึ้นทะเบียนสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ภาพที่ 3.6 แผนผังแสดงแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายล้านกำแพง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Instrument)

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดการของชุมชนต่อการผลิตผ้าไหมล้านกำแพง แบบแผนการดำเนินชีวิต ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการดำเนินการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ จากการสร้างคำถามปลายเปิดที่มีรูปแบบและตอบคำถามแบบเรียงความสั้น ๆ การสัมภาษณ์ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตผ้าไหมล้านกำแพงทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตผ้าไหมล้านกำแพงเป็นการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการรวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interviews) ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับการศึกษากรณีศึกษา

2. แบบสังเกตการณ์ (Observation) หรือการจดบันทึก (Note taking) ผู้วิจัยใช้การสังเกตการณ์ถึงบริบทชุมชนด้านวัฒนธรรมการผลิตผ้าไหมลายล้านกำแพง รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการผลิตผ้าไหมล้านกำแพงของชุมชน เพื่อเป็นการสังเกตเห็นพฤติกรรมหรือการปฏิบัติบางอย่างที่ไม่ได้กล่าวถึงหรือบิดเบือนจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ที่สำคัญคือการสังเกตการณ์จะทำให้เห็นสภาพแวดล้อมที่จะทำให้เข้าใจการสัมภาษณ์มากขึ้น ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าข้อมูลที่ได้จากการสนทนาไม่มีความแน่นอนหรือเกิดขึ้นจากการความเป็นอคติในความคิดของผู้ให้ข้อมูล

3. การทบทวนเอกสาร (Document reviews) ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับกระบวนการขอขึ้นจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ รวมทั้งเงื่อนไขข้อจำกัดต่าง ๆ รวมถึงกรณีศึกษาอื่นๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อให้เหมาะสมกับข้อมูล ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายจะนำมาหาบทสรุปของบริบทชุมชนด้านวัฒนธรรมการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพง รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการผลิตผ้าไหมลายสันกำแพงของชุมชนร่วมกัน (Bloomberg and Volpe, 2012)

2. การวิเคราะห์สาเหตุและผล (Cause and Effect Analysis) สรุปปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสันกำแพงต่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ของชุมชนสันกำแพง